

แผนแม่บท
06

พื้นที่และ เมืองน่าอยู่อัจฉริยะ

พัฒนาพื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะในทุกมิติให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ
และสังคมด้วยผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน พร้อมระบบการจัดการเมือง
ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่

มก.

ถึงแม้การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมาจะช่วยยกระดับการบริหารจัดการให้มีช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลงและมีเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ อย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน ควบคู่กับการสร้างความยั่งยืนทางภูมิวิเทศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยมีพื้นที่และเมืองที่น่าอยู่เพิ่มขึ้น

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

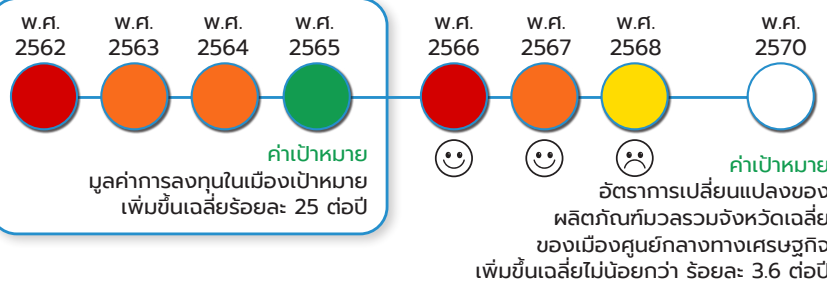
Y2	ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
060001	ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.6
060002	ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมิวิเทศเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี	แผนผังภูมิวิเทศระดับภาคเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 1 ผัง ภายในปี 2570
060003	ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี

Y1	ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570
060101	เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ	(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.3 (2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 (3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 105 เมือง
060201	เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน	จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม) ไม่น้อยกว่า 30 เมือง
060202	ความยั่งยืนทางภูมิวิเทศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม	พื้นที่ที่มีแผนผังภูมิวิเทศ (ผัง/ภาค) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผัง ต่อ 1 ภาค ภายในปี 2570

เป้าหมาย ระดับประเด็น แผนแม่บทฯ

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน
สูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญ
ทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาค
ของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญ
ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

Y2 060001

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060001 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 - 2567 พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ (เฉลี่ยร้อยละ)				
060001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) ขยายตัวร้อยละ 1.24 (มูลค่า 11,030,041 ล้านบาท) (revised)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) ขยายตัวร้อยละ 3.50 (มูลค่า 11,966,606 ล้านบาท) (revised)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ขยายตัวร้อยละ 3.53 (มูลค่า 12,551,130 ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4.42	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3.6
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ดีขึ้น ร้อยละ 117.49 😊	ดีขึ้น ร้อยละ 182.26 😊	ดีขึ้น ร้อยละ 0.86 😊		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 - 2568) ขยายตัว เฉลี่ยร้อยละ 2.76	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 79.86 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 76.67 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ 14 จังหวัด ได้แก่
ภาคกลาง : กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี และนครปฐม)
ภาคเหนือ : เชียงใหม่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ขอนแก่นและนครราชสีมา
ภาคใต้ : สงขลาและภูเก็ต
เมืองในระเบียบเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : ฉะเชิงเทรา ระยอง และชลบุรี

ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า GPP เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทั้ง 14 แห่ง มีมูลค่า (ณ ราคาประจำปี) 12,551,130 ล้านบาท และหากพิจารณา ณ ราคาที่แท้จริงจะเทียบเท่าอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.53 โดยเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2565)

ที่ขยายตัวร้อยละ 3.50 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.86 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.42) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 79.86 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายและเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.6 ต่อปี) พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เฉลี่ยของเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2566 – 2568 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.76 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 76.67 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

ที่มา : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด
แบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. 2566, สศช.

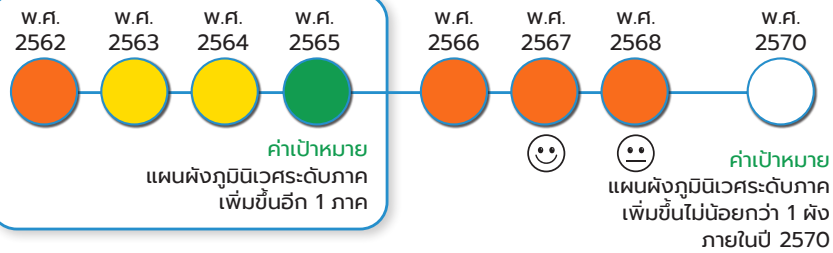
ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายในการทำให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น เกิดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อาทิ (1) เศรษฐกิจในภูมิภาคยังคงพึ่งพาการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชนเป็นหลัก เห็นได้ชัดจากภาคใต้และภาคตะวันออกมีแนวโน้มฟื้นตัวได้ค่อนข้างเร็ว ในขณะที่ภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังคงฟื้นตัวได้ช้าใน พ.ศ. 2567 เพราะพึ่งพาภาคเกษตรกรรมและการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนและอุปสงค์โลกที่ชะลอตัว (2) การลงทุนของภาคเอกชนในการผลิตอุตสาหกรรมชะลอตัวเพราะความกังวลเกี่ยวกับความไม่แน่นอนทางการเมือง ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจโลกขบเซา (3) ผลผลิตของภาคเกษตรกรรมเผชิญความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน ได้แก่ ปรากฏการณ์เอลนีโญและลานีญาก่อให้เกิดภัยแล้งและน้ำท่วมในหลายพื้นที่ สร้างความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรในหลายพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร และการบริโภคของเอกชน (ครัวเรือน) ในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวโดยสรุป แม้ว่าสภาพเศรษฐกิจในภูมิภาคของ พ.ศ. 2567 ขยายตัวดีกว่า พ.ศ. 2566 แต่ยังคงมีลักษณะการฟื้นตัวที่ไม่สมดุลและไม่ทั่วถึง โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ (1) กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและการเพิ่มกำลังซื้อโดยส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สินค้า OTOP และบริการที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนโดยตรง ไม่กระจุกตัวในเมืองท่องเที่ยวหลัก ลดความเหลื่อมล้ำของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค (2) ส่งเสริมการลงทุนในภูมิภาคอื่น ๆ และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีศักยภาพด้วยมาตรการจูงใจทางภาษีหรือสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เพื่อดึงดูดการลงทุนภาคเอกชน เพื่อสร้างงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ และช่วยลดความแออัดในเมืองหลักและกระจายรายได้สู่ภูมิภาค (3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงภูมิภาค โดยเร่งรัดโครงการก่อสร้างด้านคมนาคม เช่น รถไฟฟ้ารางคู่ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง และศูนย์กลางโลจิสติกส์ จะช่วยลดต้นทุนการขนส่งและเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานระหว่างภูมิภาคเข้ากับตลาดหลักและประเทศเพื่อนบ้าน ช่วยให้สินค้าจากภูมิภาคสามารถเข้าถึงตลาดได้ง่ายขึ้น ทั้งยังสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นให้ภาคเอกชนตัดสินใจลงทุนอย่างต่อเนื่อง แม้อยู่ภายใต้ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวหรือความไม่แน่นอนทางการเมือง และ (4) บริหารจัดการความเสี่ยงจากสภาพอากาศแปรปรวน โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และ Internet of Things (IoT) ในภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน รวมทั้งใช้มาตรการประกันภัยพืชผล เพื่อคุ้มครองความเสียหายหรือสูญเสียต่อพืชผลที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติหรือศัตรูพืช เพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ของเกษตรกร

เป้าหมาย ระดับประเด็น แผนแม่บทฯ

ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ
เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่
ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และ
อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่
อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ
แหล่งโบราณคดี

Y2 060002

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	แผนผังภูมินิเวศระดับภาค (ผัง)				
060002	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ความก้าวหน้าในการจัดทำ แผนผังภูมินิเวศระดับ ภาคกลาง ร้อยละ 50 (proxy)***	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ความก้าวหน้าสะสม ในการจัดทำแผนผัง ภูมินิเวศระดับภาคกลาง ร้อยละ 59.09 ผังพื้นที่จังหวัด ในภาคกลาง 2 ผัง จากทั้งหมด 22 ผัง (ร้อยละ 9.09) (proxy)***	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ความก้าวหน้าสะสม ในการจัดทำแผนผัง ภูมินิเวศระดับภาคกลาง ร้อยละ 59.09 ผังพื้นที่จังหวัด ในภาคกลาง 2 ผัง จากทั้งหมด 22 ผัง (ร้อยละ 9.09) (proxy)***	แผนผังภูมินิเวศ ระดับภาค เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 1 ผัง	แผนผังภูมินิเวศ ระดับภาค เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 1 ผัง
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ไม่สามารถเปรียบเทียบ สถานการณ์การพัฒนาได้ เนื่องจากสถานการณ์ พ.ศ. 2566 เป็นปีแรก ของการจัดทำแผนผัง ภูมินิเวศภาคกลางจึงไม่อาจ เปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ที่เป็นปีสุดท้าย ของการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ ภาคเหนือแล้วเสร็จได้	ดีขึ้น ร้อยละ 58.09 😊	คงเดิม 😊		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 81.25 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 59.09 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

***หมายเหตุ : เป้าหมาย 060002 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ การดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาค จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดเทียบเคียงมาจากการคำนวณความก้าวหน้าสะสมในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลาง โดยได้พิจารณาใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงดังกล่าวในสถานการณ์ พ.ศ. 2566 – 2568 และได้มีการปรับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 – 2568 และ พ.ศ. 2570 เพื่อให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดเทียบเคียงให้สามารถวัดผลได้

ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี พิจารณาตัวชี้วัดเทียบเคียงจากการดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาค จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีความก้าวหน้าสะสมในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลางคงเดิม อยู่ที่ร้อยละ 59.09 เนื่องจาก ในปีงบประมาณ 2568 สผ. ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาค ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศในช่วงเวลาดังกล่าวได้ และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) ที่เป็นข้อมูลเดียวกัน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาคงเดิม ในขณะที่เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (ความก้าวหน้าสะสมในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลางร้อยละ 72.73) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 81.25 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ความก้าวหน้าสะสมในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคกลางร้อยละ 100) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 59.09 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

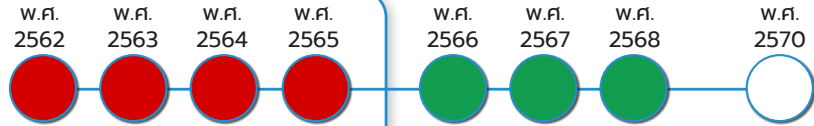
ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายในการทำให้ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ รวมทั้งผังพื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี อาทิ (1) **การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำแผนผังภูมินิเวศไม่ต่อเนื่อง** เป็นผลให้จำนวนพื้นที่ซึ่งมีแผนผังภูมินิเวศในระดับภาคมีจำนวนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ จึงเกิดความล่าช้าในการมีกรอบการพัฒนาเมืองนำอยู่สำหรับพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ (2) **การใช้ประโยชน์แผนผังภูมินิเวศยังไม่แพร่หลาย** ประกอบกับไม่มีกฎหมายบังคับใช้แผนผังภูมินิเวศเป็นการเฉพาะ จึงไม่สามารถแสดงความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ (1) **พิจารณาหาแหล่งเงินอื่นสนับสนุนการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ** อาทิ ทุนวิจัยประยุกต์ จากแหล่งทุนต่าง ๆ เช่น สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว) เป็นต้น รวมไปถึงแหล่งเงินจากองค์กรระหว่างประเทศที่สังกัดองค์การสหประชาชาติหรือทั่วไป และ (2) **ส่งเสริมการใช้ประโยชน์แผนผังภูมินิเวศอย่างกว้างขวาง** โดยเริ่มต้นจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงวางระบบปรับปรุงข้อมูลประกอบแผนผังภูมินิเวศให้เป็นปัจจุบัน โดยพิจารณาใช้กลไกของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น

เป้าหมาย ระดับประเด็น แผนแม่บทฯ

ช่องว่างความเหลื่อมล้ำ ระหว่างพื้นที่ลดลง

Y2 060003

ค่าเป้าหมาย

อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060003 สถานการณ์ พ.ศ. 2567 พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง ส่งผลให้สถานการณ์ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :

อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากรเฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด (ร้อยละต่อปี)

060003	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) ขยายตัวร้อยละ 5.63 (มูลค่า 73,684 บาท)	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) ขยายตัวร้อยละ 4.93 (มูลค่า 76,613 บาท) (revised)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ขยายตัวร้อยละ 2.31 (มูลค่า 79,347 บาท)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2.3	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 2.3 ต่อปี
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ดีขึ้น ร้อยละ 346.50 😊	แย่ลง ร้อยละ 12.43 😞	แย่ลง ร้อยละ 53.14 😞		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 100.43 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 100.43 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลง พิจารณาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อประชากร (GPP per capita) เฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า GPP per capita เฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรก มีมูลค่า (ณ ราคาประจำปี) 79,347 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่มีมูลค่า 76,613 บาท และหากพิจารณาอัตราการขยายตัว ณ ราคาประจำปีจะเทียบเท่าการขยายตัวร้อยละ 2.31 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

อัตราการเปลี่ยนแปลง GPP per capita เฉลี่ยของจังหวัดร้อยละ 20 แรกที่ต่ำที่สุด

ที่มาของข้อมูล : ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ณ ราคาประจำปีฉบับ พ.ศ. 2566, สศช.

พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่ขยายตัวร้อยละ 4.93 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาแย่งคิดเป็นร้อยละ 53.14 อย่างไรก็ดี เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 และค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.3 ต่อปี) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 100.43 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

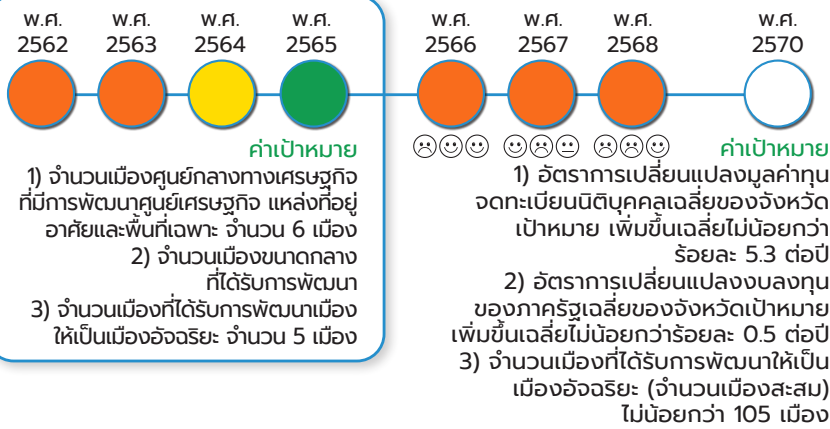
ความท้าทายในการทำให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ลดลงได้อย่างต่อเนื่องและมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืน อาทิ (1) ภาระหนี้สินและความเปราะบางทางการเงิน โดยเฉพาะอัตราส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ของประเทศไทยอยู่ในระดับสูงที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาค ซึ่งจำกัดความสามารถในการบริโภคของประชาชนในระดับพื้นที่ (2) การเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super-Aged Society) อย่างรวดเร็ว ซึ่งนำไปสู่การขาดแคลนแรงงานในบางพื้นที่ พร้อมกับเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมและอาจกระตุ้นอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือมีสัดส่วนประชากรสูงวัยสูงสุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ (3) ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดบ่อยครั้งและมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ซึ่งซ้ำเติมสภาพความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่เพิ่มขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ (1) การแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างเป็นระบบ รัฐบาลและธนาคารแห่งประเทศไทยควรเร่งออกมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้โดยตรงจุด ทั้งการปรับโครงสร้างหนี้ (Debt Restructuring) และการเพิ่มการเข้าถึงสินเชื่อในระบบให้กับกลุ่มเปราะบาง รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อจัดการหนี้เสีย (2) การรับมือกับสังคมสูงวัย ภาครัฐต้องเร่งขับเคลื่อนนโยบายที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมทั้งด้านการเงินและแรงงาน เช่น การขยายอายุเกษียณ การสร้างแรงจูงใจทางภาษีสำหรับการออมเพื่อวัยเกษียณ และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ และ (3) การตั้งรับปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยหน่วยงานต่าง ๆ ต้องเร่งปฏิบัติตามแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation Plan: NAP) ประกอบด้วย 6 สาขา ได้แก่ การจัดการทรัพยากรน้ำ เกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การท่องเที่ยว สาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

แผนแม่บทย่อย : การพัฒนาเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย

เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนา
เพื่อกระจายความเจริญและ
ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

Y1 170101

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	1. อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ)				
060101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) (ณ สิ้นเดือน ธ.ค.) ขยายตัวร้อยละ 3.41 (มูลค่า 45,908.89 ล้านบาท)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) (ณ สิ้นเดือน ธ.ค.) ขยายตัวร้อยละ 4.49 (มูลค่า 47,968.98 ล้านบาท)	(ข้อมูล พ.ศ. 2568) (ณ สิ้นเดือน ธ.ค.) ขยายตัวร้อยละ 2.24 (มูลค่า 49,042.99 ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 6.20	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5.3
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	แย่งลง ร้อยละ 26.50 	ดีขึ้น ร้อยละ 31.67 	แย่งลง ร้อยละ 50.11 		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 – 2568) ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 3.38	ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 36.13 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 63.77 ของค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	2. อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย (เฉลี่ยร้อยละ)				
060101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ขยายตัวร้อยละ 31.52 (มูลค่า 182,932,270 ล้านบาท)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ขยายตัวร้อยละ 8.95 (มูลค่า 199,297,585 ล้านบาท)	(ข้อมูล พ.ศ. 2568) ขยายตัวร้อยละ 1.13 (มูลค่า 201,553,374 ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.5	เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.5
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ดีขึ้น ร้อยละ 225.38 😊	แย่ลง ร้อยละ 71.61 😞	แย่ลง ร้อยละ 87.37 😞		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)			(พ.ศ. 2566 – 2568) ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 13.87	สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 226.00 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 2,773.33 ของค่าเป้าหมาย
ตัวชี้วัด :	3. จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (จำนวนเมืองสะสม)				
060101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) จำนวนเมืองสะสม 36 เมือง (เพิ่มขึ้น 6 เมือง)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) จำนวนเมืองสะสม 36 เมือง (เพิ่มขึ้น 0 เมือง)	(ข้อมูล พ.ศ. 2568) (ม.ค. - พ.ย.) จำนวนเมืองสะสม 37 เมือง (เพิ่มขึ้น 1 เมือง)	จำนวน เมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 59 เมือง	จำนวน เมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 105 เมือง
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ดีขึ้น ร้อยละ 20 😊	คงเดิม 😊	ดีขึ้น ร้อยละ 2.78 😊		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 62.71 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 35.24 ของค่าเป้าหมาย
ภาพรวมสถานการณ์บรรลุเป้าหมาย พ.ศ. 2570 มีค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ตัวชี้วัด อยู่ที่ หมายเหตุ : การคำนวณสถานะการบรรลุเป้าหมาย สำหรับตัวชี้วัดที่มีค่าสถานะการบรรลุเป้าหมายเกินร้อยละ 100 กำหนดให้เป็น 100 $\text{ร้อยละ 100 กำหนดให้เป็น 100 โดยวิธีหารค่าเฉลี่ย ดังนี้ } \frac{63.77+100+35.24}{3} = 66.34$					คิดเป็นร้อยละ 66.34 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : จังหวัดเป้าหมายทั้ง 27 จังหวัด ประกอบด้วย

- (1) ภาคเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา นครสวรรค์ ลำปาง และตาก
- (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 จังหวัด ได้แก่ มุกดาหาร หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด สกลนคร และนครพนม
- (3) ภาคกลางและภาคตะวันออก 6 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี สระแก้ว และตราด
- (4) ภาคใต้ 7 จังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี กระบี่ ยะลา ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช และนราธิวาส

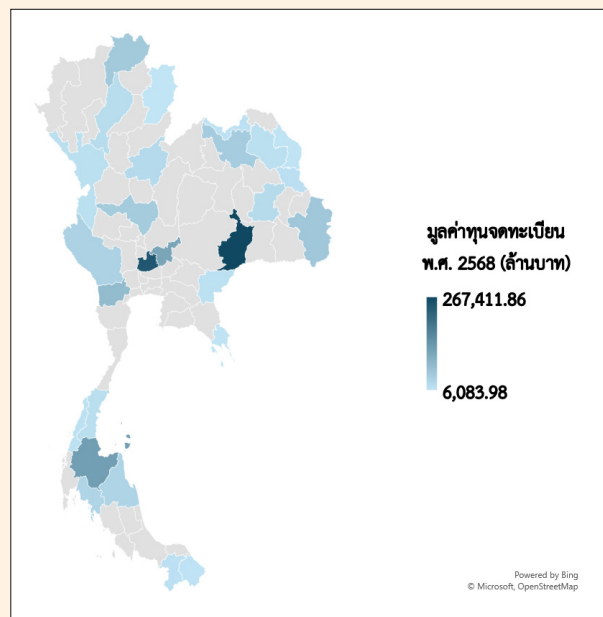
เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ โดยพิจารณาจาก 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

(1) อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย จัดทำโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (ข้อมูล พ.ศ. 2568) (ณ สิ้นเดือน ต.ค.) พบว่า มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของทั้ง 27 จังหวัดเป้าหมาย มีมูลค่า 49,042.99 ล้านบาท เทียบเท่าอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.24 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) (ณ สิ้นเดือน ต.ค.) ที่ขยายตัวร้อยละ 4.49 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 50.11 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 6.20) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 36.13 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5.3 ต่อปี) พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมายในช่วง พ.ศ. 2566 – 2568 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.38 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 63.77 ของค่าเป้าหมาย

060101

(2) อัตราการเปลี่ยนแปลงงบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมาย จัดทำโดยสำนักงบประมาณ (ข้อมูล พ.ศ. 2568) พบว่า งบลงทุนของภาครัฐเฉลี่ยของ 27 จังหวัดเป้าหมาย (รวมจังหวัดในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน) มีมูลค่า 201,553,374 ล้านบาท เทียบเท่าอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.13 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) ที่ขยายตัวร้อยละ 31.52 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาแย่งคิดเป็นร้อยละ 87.37 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 226.00 ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ต่อปี) พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลเฉลี่ยของจังหวัดเป้าหมายในช่วง พ.ศ. 2566 – 2568 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 13.87 ซึ่งมีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 2,773.33 ของค่าเป้าหมาย

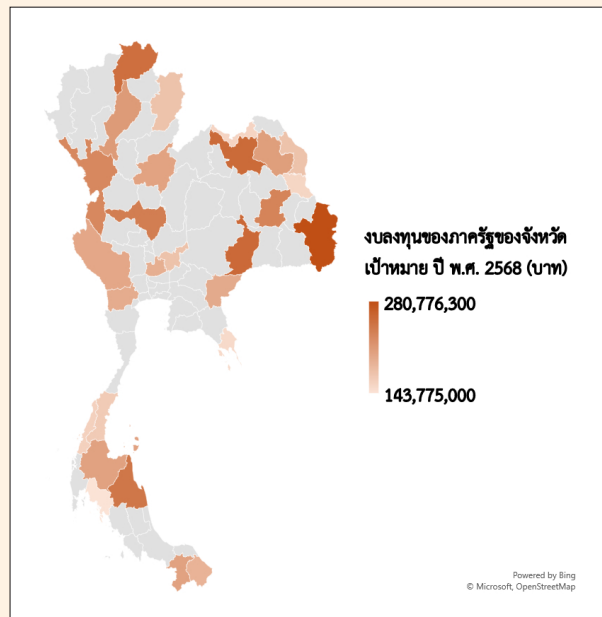
มูลค่าทุนจดทะเบียนนิติบุคคลของจังหวัดเป้าหมาย พ.ศ. 2568

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, พ.ย. 68

งบลงทุนภาครัฐของจังหวัดเป้าหมาย พ.ศ. 2568

ที่มา : สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2567

(3) จำนวนเมืองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ จัดทำโดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (สศด.) (ข้อมูล พ.ศ. 2568) (ม.ค. - พ.ย.) พบว่า มีจำนวนเมืองอัจฉริยะเพิ่มขึ้น 1 เมือง รวมเป็นจำนวนเมืองสะสม 37 เมือง และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) ที่มีจำนวนเมืองอัจฉริยะ 36 เมือง สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 2.78 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 59 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 62.71 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 105 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 35.24 ของค่าเป้าหมาย

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาภาพรวมของสถานการณ์การพัฒนาของเป้าหมายที่เป็นการเฉลี่ยทั้ง 3 ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 66.34 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2568 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญการยกระดับการบริหารจัดการเมืองในเชิงรุก เพื่อรองรับความไม่แน่นอนในอนาคต โดยเน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีขั้นสูง ให้เป็นฐานข้อมูลกลางของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางดิจิทัล การรองรับเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ และการสร้างความยืดหยุ่นในการรับมือกับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเมืองนำอยู่อัจฉริยะตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 คือ **โครงการเพิ่มขีดความสามารถในพัฒนาเมืองนำอยู่อัจฉริยะเพื่อรองรับสภาพการเปลี่ยนแปลงในอนาคตด้วยข้อมูลสามมิติคู่เสมือน** ของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) มุ่งเน้นการจัดทำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศที่ทันสมัยและต่อเนื่อง โดยบูรณาการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนและบริหารจัดการพื้นที่ในมิติต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเมืองนำอยู่อัจฉริยะให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง

นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567 หน่วยงานให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลกลางและกลไกสนับสนุนเพื่อลดข้อจำกัดด้านความพร้อมของพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการลงทุนระบบจากส่วนกลางที่ท้องถิ่นสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้โดยไม่ต้องลงทุนซ้ำซ้อน เพื่อแก้ปัญหาการดำเนินงานแบบแยกส่วนและส่งเสริมการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในระดับกลุ่มจังหวัด อาทิ การบูรณาการข้อมูลเพื่อบริหารจัดการภัยพิบัติและโครงสร้างพื้นฐานข้ามเขต พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมด้านเครื่องมือดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันให้แก่หน่วยงานในพื้นที่เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการวิเคราะห์ศักยภาพและดึงดูดการลงทุนให้กระจายตัวไปยังเมืองรองตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาภาคต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจแบบไร้รอยต่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติมีประเด็นที่สำคัญ อาทิ (1) **การพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญไปยังเมืองต่าง ๆ โดยภาคเอกชนในภูมิภาคยังคงกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่เป็นหลัก** ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ชลบุรี และระยอง เห็นได้ชัดจากมูลค่าการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล ซึ่งมุ่งเน้นไปในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยในช่วง 9 เดือนแรกของ พ.ศ. 2568 มีมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ EEC คิดเป็นร้อยละ 33 ของเงินลงทุนทั้งหมดจากนักลงทุนต่างชาติในไทย ซึ่งมาจากประเทศญี่ปุ่น จีน และสิงคโปร์ และเป็นไปตามนโยบายภาครัฐในการดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) อิเล็กทรอนิกส์ และศูนย์ข้อมูล (Data Center) ส่วนในพื้นที่อื่น ๆ พบว่ามีการขยายตัวของการลงทุนที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว บริการ อาหารและที่พัก ซึ่งได้รับผลกระทบเชิงบวกมาจากการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว (2) **การลงทุนภาครัฐ**

ในเมืองเป้าหมายต่าง ๆ ในภูมิภาคประสบความสำเร็จ เนื่องจากกระบวนการจัดตั้งรัฐบาล และการอนุมัติ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมทั้งประเทศ ผลการเบิกจ่ายงบลงทุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (สิ้นสุดไตรมาสที่ 3) คิดเป็น ร้อยละ 43.8 ของเป้าหมาย และมีอัตราการเบิกจ่ายสะสมอยู่ที่ร้อยละ 30.7 ของงบประมาณรวม (3) **การพัฒนาเมืองเป้าหมายให้เป็นเมืองอัจฉริยะอยู่ในระยะแรกของการปรับเปลี่ยนกลไกการรับรองเพื่อมอบตราสัญลักษณ์** ให้สามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ จึงยังมีเมืองที่ได้รับการรับรองไม่มาก ณ ปัจจุบัน (ตุลาคม 2568) มีข้อเสนอแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่อยู่ระหว่างกระบวนการกลั่นกรองจำนวน 218 แห่ง ใน 63 จังหวัด พื้นที่เหล่านี้จะได้รับการรับรองเพื่อมอบตราสัญลักษณ์เมืองอัจฉริยะในระยะต่อไป ดังนั้น จึงมีโอกาสดังกล่าวที่จะบรรลุเป้าหมายจำนวนเมืองอัจฉริยะตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการจะทำให้เมืองในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับการพัฒนาเพื่อกระจายความเจริญและลดความเหลื่อมล้ำ ในทุกมิติ บรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้ (1) **สนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนในพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพในบางอุตสาหกรรม** อาทิ อุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจที่สำคัญ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ การประชุม (Meetings) การท่องเที่ยว เพื่อเป็นรางวัล (Incentives) การประชุมเชิงวิชาการ/นานาชาติ (Conventions) และการจัดแสดงสินค้า/ นิทรรศการ (Exhibitions) รวมไปถึงการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ระดับนานาชาติ (Medical Hub) (2) **เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี** โดยเฉพาะงบลงทุนภาครัฐของโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการพัฒนาระบบคมนาคม อาทิ รถไฟความเร็วสูง รถไฟฟ้าส่วนต่อขยาย รวมทั้งโครงการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างแรงงานในระดับพื้นที่ได้จำนวนหนึ่ง และ (3) **ยกระดับเมืองที่อยู่ในเขตส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ** ซึ่งเป็นพื้นที่บ่มเพาะเมืองให้มีความพร้อมในการจัดทำข้อเสนอแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่ในการสร้างความยืดหยุ่นและความทั่วถึงของเมือง

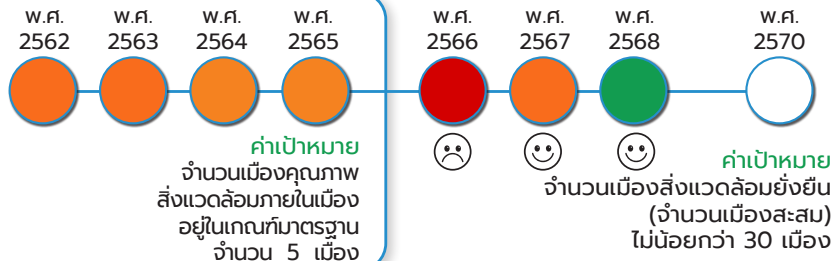
แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาพื้นที่เมือง ชุมบท เกษตรกรรมและ
อุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีการบริหารจัดการ
ตามแผนผังภูมิวิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อม
และมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุม
และได้มาตรฐาน

Y1 060201

**หมายเหตุ : เป้าหมาย 060201 สถานการณ์ พ.ศ. 2567 พิจารณาจากจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ทั้งนี้ ด้วยตัวชี้วัดดังกล่าวมีการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลังส่งผลให้สถานการณ์
ที่แสดงไว้ในปีนั้น ๆ อาจมีค่าเปลี่ยนแปลงไปจากที่ปรากฏให้เห็นในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (จำนวนเมืองสะสม)				
060201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) จำนวนเมืองสะสม 7 เมือง	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) จำนวนเมืองสะสม 20 เมือง (เพิ่มขึ้น 13 เมือง) (revised)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2568) จำนวนเมืองสะสม 33 เมือง (เพิ่มขึ้น 13 เมือง)	จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 24 เมือง	จำนวนเมืองสะสม ไม่น้อยกว่า 30 เมือง
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	เฉลี่ย ร้อยละ 46.15 ☹️	ดีขึ้น ร้อยละ 185.71 😊	ดีขึ้น ร้อยละ 65 😊		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ ค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				สูงกว่าค่าเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 137.50 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 110.00 ของค่าเป้าหมาย บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน พิจารณาจาก
จำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ซึ่งผ่านการรับรองจากคณะกรรมการอำนวยการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน
ที่มีกรรมการเปลี่ยนแปลงสภาภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ (ข้อมูล
พ.ศ. 2568) พบว่า มีจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนสะสม 33 เมือง และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567
(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ที่มีจำนวนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนสะสม จำนวน 20 เมือง สะท้อนให้เห็นสถานการณ์
การพัฒนาดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 65.00 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (จำนวนเมืองสะสม

ไม่น้อยกว่า 24 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 137.50 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (จำนวนเมืองสะสมไม่น้อยกว่า 30 เมือง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 110.00 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (สีเขียว)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2568 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษของเมือง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ ด้านการจัดการขยะ ได้มีการส่งเสริมการลดปริมาณขยะที่ต้นทางและการคัดแยกขยะในชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและกำจัด พร้อมทั้งสนับสนุนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ และควบคู่กับการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวผ่านการปลูกต้นไม้และพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เพื่อเพิ่มความร่มรื่นและศักยภาพในการดูดซับมลพิษ ขณะที่ด้านการบำบัดน้ำเสีย ได้ปรับปรุงและควบคุมระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชนให้เป็นไปตามมาตรฐานก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ รวมถึงการลดก๊าซเรือนกระจก ได้ส่งเสริมการลดการเผาในที่เกษตร การจัดการเชื้อเพลิงธรรมชาติ และการปลูกต้นไม้เพิ่มเพื่อลดการปล่อยคาร์บอน นอกจากนี้ ด้านพลังงานสะอาด ได้ส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน โดยเฉพาะการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในอาคาร และด้านคุณภาพอากาศ ได้มีการเฝ้าระวังค่าฝุ่น PM 2.5 เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้ และแจ้งเตือนประชาชนเมื่อค่าฝุ่นเกินมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม เป้าหมายนี้**ไม่มี**โครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567 หน่วยงานให้ความสำคัญกับ (1) การส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนารูปแบบและการจัดเก็บข้อมูลที่มีความครบถ้วนและหลากหลาย (2) การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการจัดเก็บข้อมูล (3) เพิ่มศักยภาพภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็น และ (4) บูรณาการการจัดการคุณภาพน้ำเสียแบบองค์รวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องและมีผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนมีประเด็นที่สำคัญ อาทิ (1) **ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการก่อสร้างและการจัดหาพื้นที่เหมาะสม**สำหรับเป็นที่ตั้งโรงบำบัดน้ำเสียและโรงกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนซึ่งต้องอยู่ห่างไกลจากชุมชนและเมือง (2) **ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีการจัดเก็บอย่างต่อเนื่องและขาดมาตรฐานร่วมกัน** จึงไม่สามารถบูรณาการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และไม่สามารถประเมินสถานการณ์ของปัญหาได้อย่างถูกต้อง (3) **การขาดบุคลากรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ** ในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ถึงแม้เมืองมีระบบจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมและได้มาตรฐาน จะบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดแล้ว หากแต่ใน พ.ศ. 2568 ที่มีสถานการณ์ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า และสูงกว่าค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 ดังนั้น เพื่อให้ยังคงสามารถบรรลุเป้าหมายใน พ.ศ. 2570 ได้อย่างเป็น รูปธรรมและยั่งยืน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการ ดังนี้ (1) **กำหนดพื้นที่สำหรับ ก่อสร้างโรงบำบัดน้ำเสียและโรงกำจัดขยะไว้ในพื้นที่ผังนโยบายระดับจังหวัด** เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้ต้องมี ระยะห่างจากเมืองหรือชุมชน เพื่อความปลอดภัยและสุขภาพของประชาชน (2) **รวบรวมข้อมูลจริงในระดับ พื้นที่** เพื่อให้การประเมินสถานการณ์ปัญหาเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ และการเสนอแนวทางแก้ไขเหมาะสม กับสภาพปัญหาได้มากที่สุด อาทิ ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ควรเก็บข้อมูลแท้จริงของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และองค์ประกอบของขยะ ปริมาณขยะที่หน่วยงานรับผิดชอบสามารถเก็บรวบรวม และนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ตามหลักสุขาภิบาล รวมไปถึงปริมาณขยะตกค้าง และ (3) **สนับสนุนการใช้รูปแบบการร่วมลงทุนระหว่างรัฐ และเอกชน** เพื่อก่อสร้าง เดินระบบ และบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียและระบบกำจัดขยะ เพื่อลดภาระ งบประมาณ และส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพ ความเชี่ยวชาญและนวัตกรรมจากเอกชน

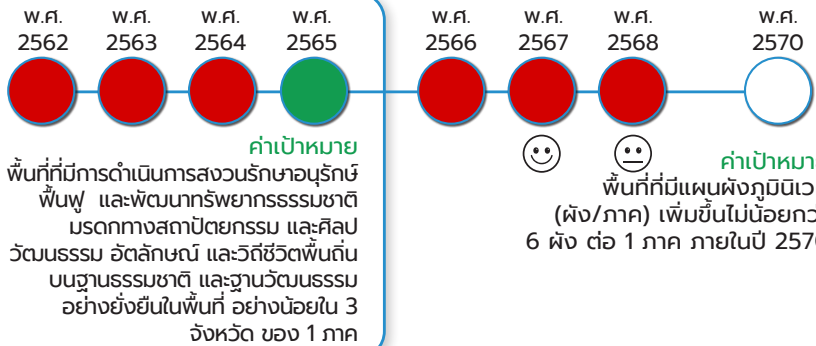
แผนแม่บทย่อย

การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและ
อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการ
ตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย แผนแม่บทย่อย

ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม

Y1 060202

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	พื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ (ผัง/ภาค)				
060202	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2568	คำเป้าหมาย พ.ศ. 2568	คำเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) จัดทำรายละเอียดข้อมูล ที่เป็นประกอบ การวางแผนผังภูมินิเวศ ระดับภาค (ภาคกลาง) แล้วเสร็จ (Proxy)***	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ผังภูมินิเวศ ระดับจังหวัด จำนวน 2 ผัง (ภาคกลาง)	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ผังภูมินิเวศ ระดับจังหวัด จำนวน 2 ผัง (ภาคกลาง)	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 3.3 ผังต่อ 1 ภาค	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผังต่อ 1 ภาค
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	ไม่สามารถเปรียบเทียบสถานการณ์ การพัฒนาได้ เนื่องจากสถานการณ์ พ.ศ. 2566 เป็นปีแรกของการจัดทำ แผนผังภูมินิเวศภาคกลาง จึงไม่อาจเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2565 ที่เป็นปีสุดท้ายของ การจัดทำแผนผังภูมินิเวศภาคเหนือ แล้วเสร็จได้	ดีขึ้น ร้อยละ 200' 😊	คงเดิม 😐		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2568 เทียบกับ คำเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าคำเป้าหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ 60.64 ของคำเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของคำเป้าหมาย อยู่ในระดับวิกฤต ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : *** เป้าหมาย 060202 สถานการณ์ พ.ศ. 2566 มีการใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียง คือ การดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับพื้นที่

จัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลสถานการณ์การพัฒนา พ.ศ. 2567 ได้มีการเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า โดยใช้ตัวชี้วัดพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศ ทำให้อาณาเขต พ.ศ. 2567
สามารถคำนวณและเปรียบเทียบสถานการณ์ พ.ศ. 2566 ได้ในรูปแบบตัวเลข

060202

ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม พิจารณาจากพื้นที่ที่มีแผนผังภูมินิเวศจัดทำโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่ามีแผนผังภูมินิเวศระดับจังหวัดในภาคกลางแล้วเสร็จ 2 จังหวัดคงเดิม ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากในปีงบประมาณ 2568 สผ. ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับภาคและพื้นที่ ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินงานจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับพื้นที่ในช่วงเวลาดังกล่าวได้ และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2567 (ข้อมูล พ.ศ.2567) ซึ่งเป็นข้อมูลเดียวกัน สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาคงเดิม ในขณะที่เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2568 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 3.3 ผังต่อ 1 ภาค) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 60.64 ของค่าเป้าหมาย ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6 ผังต่อ 1 ภาค) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้**สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย (สีแดง)**

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2568 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศและผังพื้นที่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการพัฒนาตามศักยภาพของระบบนิเวศให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเชิงนิเวศ รวมถึงเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงการใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อาทิ **โครงการจัดทำผังภูมินิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในพื้นที่ภาคใต้** ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งจัดทำผังภูมินิเวศและแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่ในการอนุรักษ์ ค้ำครอง พื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางธรรมชาติ ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และพัฒนา รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน โดยดำเนินการแล้วเสร็จใน 14 จังหวัด ประกอบด้วย ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล และระนอง **โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน** ของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ที่มุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและประชาชนในพื้นที่ควบคู่กับการยกระดับสมรรถนะของผู้นำและผู้ปฏิบัติงานให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ให้เอื้อต่อการเติบโตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน **โครงการพัฒนาย่านเมืองเก่าเพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรม จังหวัดน่าน** ของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการพัฒนาไปสู่เมืองสร้างสรรค์น่าน โดยดำเนินการสร้างเครือข่ายและเปิดพื้นที่แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหาอัตลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นำไปสู่การสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจและสร้างรายได้หมุนเวียนในพื้นที่

นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567 หน่วยงานให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ โดยหน่วยงานรับผิดชอบได้สร้างการรับรู้และเผยแพร่แผนผังภูมินิเวศ พร้อมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำแนวทาง/มาตรการการใช้ประโยชน์พื้นที่ภายใต้แผนผังภูมินิเวศไปวางแผนการพัฒนาพื้นที่ รวมถึงขับเคลื่อนให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลแผนผังภูมินิเวศกับแพลตฟอร์มข้อมูลเมืองอัจฉริยะ (City Data Platform) เพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ให้กับเมืองได้นำไปใช้ประกอบการจัดทำเมืองอัจฉริยะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม มีประเด็นที่สำคัญ อาทิ (1) พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศยังขาดแผนผังภูมินิเวศ เพราะขาดงบประมาณในการจัดทำอย่างต่อเนื่อง (2) การขาดตัวอย่างในการประยุกต์ใช้แผนผังภูมินิเวศที่แล้วเสร็จ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์สำหรับวางแผนพัฒนาพื้นที่ (3) การขาดความเชื่อมโยงระหว่างแผนผังภูมินิเวศและผังนโยบายระดับจังหวัดและผังนโยบายระดับภาค ซึ่งข้อมูลจากแผนผังภูมินิเวศจะช่วยกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการจะทำให้ความยั่งยืนทางภูมินิเวศ ภูมิสังคม และภูมิวัฒนธรรม บรรลุเป้าหมายได้ตามที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการ (1) สนับสนุนงบประมาณดำเนินการอย่างเพียงพอ และต่อเนื่อง เพื่อให้การจัดทำแผนผังภูมินิเวศแล้วเสร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2570 (2) สร้างพื้นที่ต้นแบบในการนำแนวทางดำเนินงานภายใต้แผนผังภูมินิเวศที่เสร็จสมบูรณ์ไปใช้วางแผนการพัฒนาพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ให้หน่วยงานหรือภาคีการพัฒนานำไปประยุกต์ใช้ รวมไปถึงสร้างความร่วมมือหรือพันธมิตรระดับหน่วยงานปฏิบัติหรือท้องถิ่นที่ยอมรับและทดลองใช้ประโยชน์แผนผังภูมินิเวศ และ (3) บูรณาการแผนผังภูมินิเวศกับการจัดทำผังนโยบายระดับจังหวัด และผังนโยบายระดับภาค ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์แผนผังภูมินิเวศในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม